

Zařízení pro zajištění cizinců Balková

Zpráva z následné návštěvy zařízení¹

Adresa zařízení:	Balková 1, 331 65 Balková
Zřizovatel:	Ministerstvo vnitra
Vedoucí zařízení:	Jiří Finta
Typ zařízení:	zařízení pro zajištění cizinců
Kapacita:	174 osob
Datum návštěvy:	18. a 19. října 2022
Datum vydání zprávy:	3. dubna 2023
Návštěvu provedli:	Mgr. Tereza Žuffová-Kunčová, JUDr. Šárka Ošťádalová, M.A., Mgr. Josef Stehlík

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv

¹ Následná návštěva byla zrealizována v souvislosti s projektem *Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR)*, číslo projektu LP-PDP3-001. Projekt je součástí Programu lidská práva financovaného z Norských fondů 2014-2021 prostřednictvím Ministerstva financí ČR.

Obsah

Obsah.....	2
Úvodní informace	3
Shrnutí	7
Odstraněná rizika špatného zacházení.....	8
1. Hygiena.....	8
2. Oblečení	8
3. Vybavení pokoje.....	9
4. Duchovní péče.....	9
Částečně odstraněná rizika špatného zacházení.....	11
5. Materiální podmínky v části s přísným režimem	11
6. Vycházkový prostor	13
7. Přístup k internetu	14
Přetrvávající rizika špatného zacházení.....	16
8. Evidence mimořádných událostí.....	16
9. Vstupní zdravotní prohlídka	18
10. Zaznamenávání zranění.....	19
11. Poutání k vhodnému předmětu	21
12. Materiální podmínky společných prostor	22
13. Telefonování.....	24
14. Stravování.....	25
Nově identifikovaná rizika špatného zacházení	28
15. Přístup k právní pomoci	28
16. Individuální přístup k vyhošťovaným cizincům	29
17. Stížnostní mechanismus.....	30
18. Soukromí v návštěvní místnosti	30
Přehled opatření k nápravě pro SUZ	31
Přehled opatření k nápravě pro ZZMV	32
Přehled opatření k nápravě pro ŘSCP	33

Úvodní informace

Následná systematická návštěva a její cíl

Od roku 2006 veřejný ochránce práv plní **úkoly národního preventivního mechanismu** podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.² Současný ochránce JUDr. Stanislav Křeček tuto část své působnosti přenesl na mě jako svého zástupce.³

Proto **systematicky navštěvují místa (zařízení)**, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě, a to jak z moci úřední, tak v důsledku závislosti na poskytované péči. Zařízení pro zajištění cizinců jsou jedním ze zařízení, jež mohu navštívit.⁴

Cílem návštěv je posílit ochranu před špatným zacházením.⁵ Návštěvy probíhají zásadně neohlášeně a jejich provedením zpravidla pověřují právníky Kanceláře veřejného ochránce práv.⁶ Návštěva spočívá v prohlídce zařízení, pozorování, rozhovorech s vedoucím, zaměstnanci a klienty, studiu vnitřních předpisů zařízení a dokumentace včetně zdravotnické.⁷ Návštěvy jsou **preventivní, s cílem působit do budoucna** a zvyšovat standard zajištění cizinců v České republice.

Smyslem následné návštěvy zařízení je ověření splnění opatření, jež byla formulována ve zprávě z první systematické návštěvy.⁸ Zároveň platí, že šetření nemusí být výlučně omezeno pouze na opatření ve zprávě z první systematické návštěvy. Pokud jsou během šetření odhalena nová rizika špatného zacházení, pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv se jimi zabývají také.

Zpráva z návštěvy a vyjádření zařízení

Po každé návštěvě **sepíše zprávu. Většinou obsahuje návrhy opatření k nápravě.** Zpráva slouží k dialogu se zařízením a jako vodítko k předcházení špatnému zacházení nebo jeho odstranění. **Zpráva nepopisuje zjištěnou správnou praxi zařízení** odpovídající dobrým standardům zacházení. **Soustředí se pouze na možné nedostatky.** Proto může působit

---

2 Na základě § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

3 Podle § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv.

4 Podle § 1 odst. 4 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv.

5 Špatným zacházením se rozumí jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost a dosahuje určitého stupně závažnosti (samo o sobě, nebo při kumulativním účinku jednotlivých zásahů). V zařízeních pro zajištění cizinců může mít špatné zacházení například podobu nezajištění bezpečí, nerespektování lidské důstojnosti, práva na soukromí, anebo podobu nepřiměřeného používání donucovacích prostředků.

6 Podle § 25 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv.

7 Podle § 21a ve spojení s § 15 zákona o veřejném ochránci práv.

8 První systematická návštěva proběhla dne 17. a 18. září 2018 pod sp. zn. 81/2019/NZ.

velice nepříznivě a nevyváženě. Prosím čtenáře zprávy, aby na to pamatovali. Bez ohledu na závěry zprávy si vážím náročné práce všech zaměstnanců zařízení.

Zprávu pošlu zařízení se žádostí o vyjádření k popsaným zjištěním a navrženým opatřením.⁹ Pečlivě se zabývám sdělením (vysvětlením), které mi zařízení zašle.

Navržená **opatření k nápravě** se liší svou naléhavostí, náročností a dobou potřebnou k provedení. Pro snazší orientaci obsahuje zpráva na konci **přehled** opatření k nápravě. Navrhuji také **termín provedení**.

- Bezodkladná opatření je třeba provést zpravidla do 7 dnů od obdržení zprávy. Není-li to možné, provedou se v nejkratší možné době. Za bezodkladná označuji opatření, která považuji za naléhavá a velmi důležitá, anebo opatření běžně snadno proveditelná.
- Opatření s delší lhůtou je třeba provést ve stanovené lhůtě, zpravidla do jednoho měsíce, tří měsíců, šesti měsíců nebo jednoho roku.
- Opatření s průběžným plněním navrhuji tam, kde je třeba zavést určitý pracovní postup nebo styl práce, nebo naopak něčeho se napříště zdržet. Očekávám, že zařízení opatření zavede co nejdříve a bude dbát na dodržování doporučené praxe.

Rád bych, aby zařízení ve vyjádření ke zprávě sdělilo, že (1) opatření provedlo a jak, nebo (2) kdy a jak opatření provede, nebo (3) navrhne jiné vhodné opatření a termín.

Pokud budu vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů **považovat za dostatečná**, vyznamám je o tom. Mohu si rovněž vyžádat doplňující vyjádření. Rozhodující je vysvětlení zjištěných pochybení, doložení opatření k nápravě či věrohodný příslib jejich provedení.

Pokud vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů **nebudu považovat za dostatečná**, vyznamám o tom nadřízený úřad (vládu, není-li nadřízeného úřadu), případně informuji veřejnost.¹⁰ Rovněž mohu přijet na kontrolní návštěvu.

Po ukončení vzájemné komunikace **zveřejním anonymizovanou zprávu z návštěvy zařízení** (s výjimkou jmen osob pověřených vedením zařízení) a **obdržená vyjádření** v databázi Evidence stanovisek ochránce (ESO).¹¹

Po dokončení řady návštěv zařízení téhož druhu **vydávám tzv. souhrnnou zprávu**. Tu také zveřejňuji a posílám ji příslušným orgánům veřejné moci. V souhrnné zprávě bez vazby na konkrétní zařízení shrnuji svá zjištění a doporučená opatření k nápravě, navrhuji systémová doporučení, případně vytvářím standard dobrého zacházení. Souhrnná zpráva může sloužit nenavštíveným zařízením jako vodítko k odstranění špatného zacházení a jeho předcházení.

⁹ Ustanovení § 21a odst. 3 a 4 zákona o veřejném ochránci práv.

¹⁰ Tzv. sankční opatření, u kterých se postupuje obdobně podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

¹¹ Evidence stanovisek ochránce (ESO) je dostupná z <https://eso.ochrance.cz>.

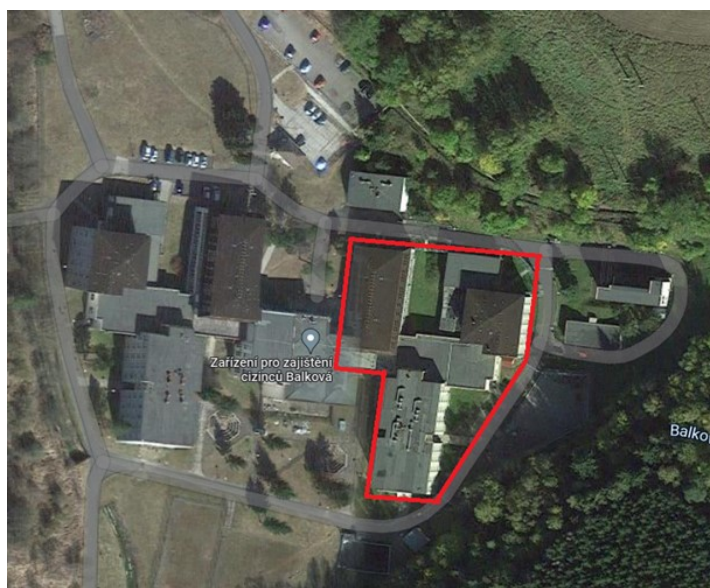

Charakteristika zařízení

Zařízení pro zajištění cizinců Balková („zařízení“) se nachází na pomezí Ústeckého, Plzeňského a Karlovarského kraje. V zařízení působí Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra („SUZ“), Zdravotnické zařízení Ministerstva vnitra („ZZMV“) a Ředitelství služby cizinecké policie („ŘSCP“). Na bezpečnost a pořádek dohlíží soukromá bezpečnostní agentura („SBS“). Tyto složky pravidelně kooperují s odborem azylové a migrační politiky Balková.

V zařízení jsou zajištěni pouze cizinci-muži. V době následné návštěvy zde bylo ubytováno 162 cizinců,¹² a zařízení tedy bylo na hraně svých kapacit.

Zařízení tvoří komplex několika budov. K ubytování cizinců slouží budovy č. 11 a 12. V budově č. 11 se nachází přísný režim a ubytovací sektory: sektor C slouží k předubytování,¹³ sektor B a sektor A slouží k běžnému ubytování cizinců. V budově č. 12 je v přízemí jídelna, dále ubytovací sektory D a E a sektor F pro volnočasové aktivity. Mezi budovou č. 11 a 12 se nachází vycházkový prostor pro klienty v mírném režimu. Cizinci umístění na předubytování mají vlastní vycházkový prostor přiléhající k vnější straně budovy č. 11. Zvláštní vycházkový prostor ve vnitrobloku budov č. 11 a 5 slouží klientům umístěným do části s přísným režimem.

Obr. 1: Satelitní snímek s červeným zvýrazněním prostoru budov sloužící pro předubytování, ubytování, volnočasové aktivity a část s přísným režimem¹⁴

12 V době zahájení návštěvy byli v zařízení v mírném režimu ubytováni cizinci z těchto států: 8x Irák, 10x Afghánistán, 10x Sýrie, 2x Jordánsko, 6x Pákistán, 17x Bangladéš, 13x Tunisko, 11x Maroko, 2x Libanon, 55x Turecko, 4x Egypt, 1x Súdán, 3x Moldávie, 1x Gruzie, 1x Ázerbájdžán, 2x Albánie, 4x Vietnam, 4x Indie, 4x Nepál. Na předubytování byli ubytováni cizinci těchto států: 1x Bělorusko, 2x Maroko, 1x Tunis.

13 „Předubytování“ slouží pro oddělení nově zajištěných od zbytku klientů do doby provedení zdravotních testů.

14 Mapy.cz [online]. © Seznam.cz, a.s., 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>. Červené ohraničení přidáno pro potřeby zprávy.

Průběh návštěvy

Návštěva proběhla ve dnech 18. a 19. října 2022 bez předchozího ohlášení. Vedoucí zařízení Jiří Finta byl o návštěvě osobně informován při jejím zahájení. Zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv („Kancelář“) mu předali pověření k provedení návštěvy, vyžádali si potřebnou součinnost a dokumentaci.

Návštěvu provedli právníci Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Tereza Žuffová-Kunčová, Mgr. Josef Stehlík, JUDr. Šárka Ošťádalová, M.A.

Zaměstnanci Kanceláře navštívili předubytování, prostory mírného režimu a část s přísným režimem, zázemí ubytovatelů a sociálních pracovníků, zázemí zdravotníků ZZMV, prostory k přijetí cizinců do zařízení a tzv. non-stop¹⁵. Hovořili se zajištěnými cizinci, vedoucím zařízení a zástupkyní vedoucího, vedoucí sociálních pracovníků, sociálními pracovníky, policisty, zdravotním personálem, pracovníky bezpečnostní služby a dalším personálem. Na místě zastižený personál poskytl veškerou součinnost, za což děkuji. Oceňuji také ochotu vedoucího zařízení vést podnětný dialog ohledně odstranění některých vězeňských prvků v zařízení.

---

¹⁵ Pracovníci non-stop služby nebo též stálé služby zajišťují primárně nepřetržitý provoz a administrativu spojenou s příchodem, pobytem a odchodem cizince a podílí se na správě informačního zařízení.

Shrnutí

V době první návštěvy¹⁶ byly jako hlavní problémy zařízení identifikovány nevhodné materiální podmínky v části s přísným režimem a nadbytečné mříže v prostorách mírného režimu. Dále byly shledány nedostatky v provádění bezodkladných vstupních zdravotních prohlídek a v systému popisování zranění.

Na základě poznatků načerpaných při následné návštěvě zařízení jsem dospěl k závěru, že se jedná o zařízení, v němž nedochází ke špatnému zacházení. Upozorňuji však na mnoho nesplněných opatření z první návštěvy a na výskyt nových rizik špatného zacházení.

Za jeden ze zásadních problémů považuji materiální podmínky v mírném i přísném režimu. V zařízení je stále mnoho nadbytečných mříží, které evokují vězeňskou atmosféru. Tento dojem opět potvrdili v rozhovorech i samotní zajištění cizinci. Dále upozorňuji na špatné materiální podmínky na přísném režimu, zvláště na vycházkový prostor plný odpadků.

Poukazuji také na nevhodně nastavený přístup k právní pomoci pro klienty na předubytování. Tito klienti nemají reálný přístup k právní pomoci v nejkritičtějších dnech svého umístění.

Rád bych ocenil výjimečnou práci zdravotníků ZZMV, kteří vlastní iniciativou zlepšují přístup klientů ke zdravotnímu vyšetření nad rámec vnitřních pokynů. Jsem velmi kritický k vnitřnímu pokynu ředitele odboru ZZMV č. 7/2022, který stanoví lhůtu pro provedení vstupní zdravotní prohlídky 7 dnů od přijetí cizince do zařízení.

Na závěr bych také ocenil práci sociálních pracovníků, kteří i v situaci maximálního kapacitního vytížení reagovali na potřeby klientů profesionálně a napomáhali tak k lepší atmosféře v zařízení.

---

¹⁶ Zpráva veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení pro zajištění cizinců Balková ze dne 15. července 2020, sp. zn. 81/2019/NZ.

Odstraněná rizika špatného zacházení

---

1. Hygiena

Právo na soukromí je základním lidským právem vyplývajícím z mnoha mezinárodních úmluv a v českém prostředí také z Listiny základních práv a svobod.¹⁷ Cizinci ubytovaní v zařízení musejí mít zajištěno soukromí i při hygieně.

Během první návštěvy bylo zjištěno, že na sektoru D byly některé sprchy odděleny pouze sprchovými závěsy, což nezajišťovalo dostatečné soukromí při hygieně. Sprchový závěs se navíc lepil na tělo během sprchování.

V rámci následné návštěvy bylo zjištěno, že na všech sektorech jsou sprchové kouty odděleny buď kachličkovou zídkou, nebo neprůhlednou přepážkou. **Opatření proto považují za splněné.**

2. Oblečení

Při první návštěvě zařízení si někteří klienti stěžovali na nevhodnou velikost oblečení, protože zařízení nemělo zvláště menší velikosti.

Zařízení nyní spolupracuje s Charitou Plzeň, která dodává část oblečení. Druhou část oblečení nakupuje přímo SUZ. Tento dvojitý způsob zajištění oblečení je zřejmě vyhovující, neboť v době následné návštěvy nosili všichni cizinci vhodné a padnoucí oblečení. Ani cizinci si na nedostatek či nevhodné velikosti oblečení nestěžovali. Pouze jeden klient upozornil pracovníky Kanceláře, že na objednanou zimní bundu čeká již dva týdny, což následně potvrdil pracovník SUZ s tím, že by se mělo jednat o mimořádné zpoždění odůvodněné vysokým počtem klientů v zařízení.

Cizinci mají možnost si své prádlo vyprat a vysušit v pračkách a sušičkách třikrát denně ve vymezených časech. V době následné návštěvy bylo zařízení mimořádně kapacitně vytíženo, a časová dotace na praní tak nemusela být dostatečná pro potřeby všech 162 klientů. Někteří cizinci si stěžovali na nedostatek času na praní a nedostatek praček.

Chápu, že v době následné návštěvy bylo zařízení pod mimořádným tlakem z důvodu vysokého počtu cizinců a kvalita některých služeb krátkodobě poklesla. Pokud by však tento stav trval i nadále, doporučuji zařízení hledat způsoby, jak všem cizincům zajistit dostatečný přístup k pračkám a dostatek času na praní.

---

¹⁷ Článek 7 Listiny základních práv a svobod.

3. Vybavení pokoje

Podle zákona o pobytu cizinců má být ubytovací místnost v části s mírným režimem vybavena lůžky, skříňkami na uložení osobních věcí, stolkem a židlemi v počtu odpovídajícímu počtu ubytovaných cizinců.¹⁸

Bývalá zástupkyně veřejného ochránce práv Mgr. Monika Šimůnková ve zprávě z první návštěvy doporučila dovybavit ubytovací pokoje také lampičkami na čtení, aby si klienti mohli číst knihy i večer a zároveň nerušit ostatní klienty stropním světlem. Dále doporučila instalovat na pokoje nástěnné hodiny, které by umožnily klientům lépe sledovat čas s ohledem na jejich náboženské potřeby. Také poukázala na to, že by bylo ideální, pokud by zařízení zajistilo klientům buzení dle individuálních potřeb a přání.

Během návštěvy bylo zjištěno, že většina pokojů, včetně předubytování, je vybavena hodinami. Pokoje však nejsou vybaveny lampičkou na čtení. Cizinci také nemají zajištěno individuální buzení.

Jelikož ale zařízení vybavilo pokoje cizinců hodinami a dále zajišťuje klientům islámské víry individuální harmonogram dne během ramadánu, přijímám toto řešení jako kompromis k individuálnímu buzení.

Musím ale znovu apelovat na zařízení, aby se snažilo vybavit pokoje klientů i nad minimální zákonné požadavky. V některých pokojích byl již značně opotřebovaný a rozbitý nábytek, ve většině pokojů byly spadené záclony, které cizinci porůznu věšeli na okna. Cizinci by také jistě ocenili lampičky na čtení. **Tato na první pohled drobná zlepšení mohou mít výrazný dopad na atmosféru v zařízení a pohodlí klientů na pokojích.**

4. Duchovní péče

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) stanoví, že každý má právo na svobodu náboženského vyznání, přičemž toto právo zahrnuje i svobodu projevat své náboženské vyznání nebo přesvědčení sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním náboženských úkonů a zachováváním obřadů.¹⁹

Při první návštěvě zaměstnanci Kanceláře neshledali, že by v zařízení docházelo k porušování náboženské svobody cizinců. Přesto si klienti stěžovali na nedostatek knih s islámskou tematikou v knihovně. Z rozhovorů také vyplynulo, že by klienti ocenili modlitební místnost nebo účast na bohoslužbě. Bývalá zástupkyně proto doporučila zařízení, aby zlepšovalo podmínky k vykonávání náboženských potřeb a zvyšovalo povědomí klientů o možnostech v této oblasti.

Na základě poznatků z následné návštěvy konstatuji, že v zařízení nedochází k porušování náboženské svobody, naopak zařízení vychází náboženským potřebám klientů vstříc. Pokud

---

18 Ustanovení § 133 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

19 Článek 9 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech.

cizinci slaví ramadán, mohou se přestěhovat do samostatné části, kde mohou uspořádat svůj den dle náboženských potřeb. Obdobně je v této době upravena doba výdeje stravy. V minulosti se v zařízení konala také bohoslužba pravoslavného patriarchy nebo oslavy íránského Nového roku.

Během návštěvy zaměstnanci Kanceláře zjistili, že většina muslimských klientů využívá k modlitbě ručník, který je součástí přiděleného hygienického balíčku. Nepovažují za vhodné ani za hygienické, aby klienti k modlení používali ručník, který následně používají pro osobní hygienu. **Navrhují proto, aby zařízení zajistilo pro klienty buď modlitební koberečky, nebo alespoň jinou látku vhodnou pro účely modlitby.**

Částečně odstraněná rizika špatného zacházení

5. Materiální podmínky v části s přísným režimem

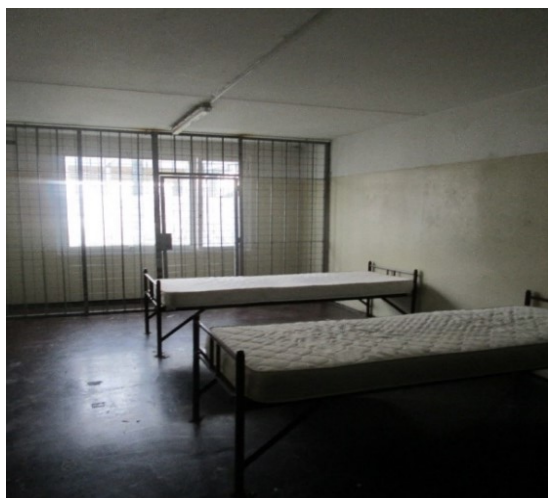
Podle § 133 odst. 2 zákona o pobytu cizinců má být ubytovací místnost v části s přísným režimem vybavena lůžky, stolkem a židlemi v počtu odpovídajícím počtu ubytovaných cizinců. Dále zde má být sanitární zařízení, které je od zbývajících prostorů odděleno neprůhlednou zástěnou. Cizinec má mít také v dosahu signalizační (přivolávací) zařízení.

Při první návštěvě byly zjištěny nedostatky ve vybavení ubytovací místnosti v části s přísným režimem. V ubytovacích místnostech bylo nainstalováno ostré bodové osvětlení, které nebylo vhodné pro vícedenní ubytování osoby.

Druhým nedostatkem byla nízká přepážka oddělující ubytovací prostory a sanitární zařízení, což nezaručovalo dostatečné soukromí v prostoru toalety. V místnostech dále nebylo nainstalováno žádné přivolávací zařízení. SUZ přislíbila ubytovací místnost dovybavit v souladu s § 133 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

V současnosti je každá ubytovací místnost v části s přísným režimem vybavena dvěma postelemi, stolem a dvěma židlemi. Sanitární zařízení je odděleno vysokou neprůhlednou zídkou, která brání pohledu z ubytovací místnosti. Sanitární zařízení však není klasická toaleta, ale turecký záchod. Vedle tureckého záchodu se nachází umyvadlo. Sprchy nejsou součástí přísného režimu, proto osobní hygienu provádí cizinci v prostorách sprch mírného režimu, kam policisté musí cizince vždy odvést.

Na všech navštívených ubytovacích místnostech je běžné osvětlení, které vyhovuje vícedennímu umístění osoby. Přímou na ubytovací místnosti jsou přístupné letáky o poskytování sociálních služeb, o psychologické pomoci v zařízení či s kontaktem na veřejného ochránce práv. Tyto informace jsou dostupné v několika jazykových mutacích. Cizinec si také může vyžádat vnitřní řád zařízení ve více než patnácti jazykových mutacích a nabídku nákupů.

Obr. 2: Ubytovací prostory v části s přísným režimem

Obr. 3: Sanitární zařízení oddělené zídkou

Na ubytovací místnosti však stále nejsou instalována přivolávací zařízení. Pokud si cizinec potřebuje zavolat pomoc, musí křičet a upoutat pozornost přítomných policistů. To nepovažují ani za bezpečné, ani za důstojné řešení. Byť je klient v části s přísným režimem pod zvýšeným dohledem policie, nelze mluvit o jejich neustálém dohledu. Z tohoto důvodu je nezbytné vybavit ubytovací místnosti signalizačním zařízením, které klientům zajistí důstojnou formu přivolání pomoci.

Dále nepovažují turecký záchod za důstojný a vhodný sanitární prostředek v místnosti dlouhodobého pobytu klientů. Do části s přísným režimem může být cizinec umístěn z různých důvodů po dobu několika hodin až po dobu 60 dnů. Z toho důvodu nepovažují za adekvátní, aby zde byl standard sanitárních zařízení odlišný od sanitárních zařízení v části s běžným režimem.

Ani ve věznicích či vazebních věznicích není běžné užívat turecký záchod, naopak klasická toaleta je základní sanitární standard pro ubytovací prostory.²⁰ Jsem přesvědčen, že zařízení pro zajištění cizinců v České republice mají tento obecně uznávaný hygienický standard dodržovat.

Chápu zvýšený důraz na bezpečí v části s přísným režimem. Existují však alternativy, které zajistí bezpečí cizinců i policistů a zároveň budou důstojné. **Turecké záchody lze nahradit např. antivandálním provedením běžné toalety, které se užívá v dalších zařízeních pro zajištění cizinců v České republice.**²¹

Obr. 4: Turecký záchod na přísném režimu

Opatření pro SUZ:

- 1) Uvést ubytovací místnosti v části s přísným režimem do souladu s požadavky ustanovení § 133 odst. 2 zákona o pobytu cizinců (do 6 měsíců).**

²⁰ Viz zprávu o šetření ochránce ze dne 6. prosince 2021, sp. zn. VOP 1586/2021.

²¹ Zpráva z návštěvy Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty ze dne 20. září 2022, sp. zn. 41/2021/NZ.

2) Nahradit turecké záchody běžnou toaletou (do 6 měsíců).

6. Vycházkový prostor

Dle Výboru CPT mají mít cizinci zajištěn pohyb venku v průběhu celého dne a venkovní prostory mají být pro tyto účely náležitě vybaveny, mimo jiné lavičkou a stříškou. Cizinci umístění v části s přísným režimem musejí mít možnost pohybu venku minimálně 1 hodinu denně.²²

Bývalá zástupkyně proto doporučila dovybavit venkovní prostory v předubytování přístřeškem a venkovní prostory v části s přísným režimem lavičkami tak, aby cizinci mohli trávit čas venku i za méně příznivého počasí.

Vycházkový prostor na předubytování je nyní vybaven lavičkou s přístřeškem. Obdobně je umístěna lavička pod přístřeškem ve vycházkovém prostoru v části s přísným režimem. **Tato opatření považují za splněná.**

Obr. 5: Vycházkový prostor – předubytování

Obr. 6: Stříška a lavička – přísný režim

Při následné návštěvě však zaměstnanci Kanceláře zjistili jiné závažné nedostatky u venkovního prostoru v části s přísným režimem. Tento venkovní prostor se nachází ve vnitrobloku přímo pod okny klientů na sektoru A a B. Klienti těchto sektorů házejí do vnitrobloku odpadky a zbytky chleba, což je forma protestů proti typu jídla podávaného v zařízení. Nad venkovním prostorem přísného režimu je umístěna železná mříž, která zachycuje pád části odpadků. Odpad přesto pokrývá téměř celý venkovní vycházkový prostor přísného režimu.

²² Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Informační přehled (factsheet): Imigrační detence. CPT/Inf(2017)3 [online], 2017. [cit. 2023-30-1], str. 6. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16808ef5e2>.

Obr. 7 a 8: Vycházkový prostor v části s přísným režimem

Do části s přísným režimem jsou umísťováni jak agresivní klienti, tak klienti s historií sebepoškození. Je nezbytné, aby se tito klienti pohybovali v bezpečném prostředí bez přítomnosti nebezpečných předmětů. Klienti z jiných sektorů mohou do vnitrobloku vhodit i nebezpečné předměty. Vedoucí policejního útvaru sice uvedl, že policisté vždy venkovní prostor prohlížejí, aby vyloučili přítomnost nebezpečných předmětů. To však považují pouze za provizorní řešení.

Vycházkový dvůr plný odpadků představuje nehygienické, nedůstojné a případně nebezpečné prostředí pro cizince. Má-li cizinec jedinou možnost pohybu venku pouze v takto nevyhovujícím prostředí, jeho právo na pohyb venku je nepatříčně omezeno.

Opatření pro SUZ:

- 3) Zajistit čistý vycházkový prostor v části s přísným režimem (bezodkladně).**

7. Přístup k internetu

Výbor CPT ve svých zprávách doporučuje, aby cizinci měli základní přístup k internetu a k počítačům s funkcí Voice Over Internet Protocol, například s aplikací Skype.²³ Zařízení by měla být otevřena novým technologiím a hledat nové prostředky, jak cizincům zajistit kontakt s vnějším světem.²⁴

V době první návštěvy měli cizinci přístup k internetu skrze tři internetové kiosky, ale bez možnosti telefonování (např. přes aplikace Skype nebo WhatsApp). Proto bývalá zástupkyně

23 Tamtéž, s. 5.

24 Correspondence/Phone/Internet. [online]. Association for the Prevention of Torture. 2019 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.apt.ch/en/knowledge-hub/detention-focus-database/contacts-outside-world/correspondencephoneinternet>.

uložila zařízení, aby zajištěným cizincům zpřístupnilo telefonování přes internet a rozšířilo přístup na internet o další komunikační platformy. Nadto doporučila, aby zařízení umožnilo klientům se k internetovým kioskům posadit.

Zařízení umožňuje cizincům přístup ke třem internetovým kioskům. Ke kioskům není možné se běžně posadit, ale personál poskytuje v individuálních případech židli na vyžádání.

Takové řešení považuji za přijatelné.

Cizinci mají dostupné české i zahraniční webové portály, ale celou řadu vybraných webových domén zařízení blokuje. Volání přes internet není umožněno. Cizinci také nemají přístup k sociálním sítím. Dále cizinci nemohou využít některé stránky, které vyžadují dvoufázové ověření (např. gmail.com), jelikož nemají přístup ke svým mobilním telefonům.

Cizinci si stěžovali na nemožnost telefonování přes internet a na blokaci některých stránek. Mnoho z nich má problém kontaktovat svou rodinu v zahraničí. Cizinci nemají v zařízení přístup ke svému mobilnímu telefonu, takže se nedostanou na stránky s dvoufázovým ověřením. Telefonování do zahraničí přes telefonní kartu je drahé a cizinci často nemají ani telefonní číslo na svou rodinu. Komunikace přes internet je pro ně často jedinou možností smysluplného kontaktu s blízkými osobami.

Telefonování přes internet by výrazně zlepšilo spojení cizinců s vnějším světem. Dle mého názoru má zařízení několik možností, jak zajistit volání přes internet (např. zajistit zesilovač signálu, řešit potřebu lepšího signálu s operátorem anebo umožnit klientům jednorázové využití telefon k dvoufázovému ověření identity). Lze čerpat inspiraci i od dalších složek v zařízení. Například policie v zařízení využívá speciálně vybavenou místnost k online tlumočení za využití telemostu.

Během návštěvy zařízení diskutovali právníci Kanceláře dané téma s vedením zařízení. Vedoucí zařízení vnímal pozitivní změnu, kterou by mohlo přinést zajištění online hovorů do zařízení. Vyzývám tedy SUZ, aby aktivně pracovala na zajištění počítačů s funkcí Voice Over Internet Protocol, umožnila cizincům volání přes internet a hledala další možnosti, jak cizincům zpřístupnit sociální sítě a jiné komunikační platformy.

Opatření pro SUZ:

- 4) Umožnit zajištěným cizincům přístup k telefonování přes internet a rozšířit přístup na internet o další komunikační platformy (do 6 měsíců).**

Přetrvávající rizika špatného zacházení

---

8. Evidence mimořádných událostí

Pojistkou proti špatnému zacházení v detenci je i předcházení nežádoucím situacím, které mohou osoby ohrozit na životě a zdraví. Proto je potřeba definovat, co má být považováno za mimořádnou událost a jak se má v dané situaci postupovat. Následně je možné mimořádné události evidovat a vyhodnocovat. Řádné vedení evidence mimořádných událostí je klíčové.

Evidence mimořádných událostí je významným a nezastupitelným prvkem prevence špatného zacházení, a proto je hojně využívána i v jiných typech detenčních zařízení.²⁵ Pokud je evidence mimořádných událostí vedena důkladně, nabízí nejen obraz možných problémů v zařízení, ale mapuje například i náročnost práce zaměstnanců či poskytuje zpětnou vazbu vedení zařízení.

Centrální evidence umožňuje účinné vyhodnocování nastalých událostí v celkovém kontextu, ředitelství SUZ může mapovat počet a druh mimořádných událostí časově, místně i mezi jednotlivými zařízeními. Díky tomu je na centrální úrovni dále možné vysledovat jejich nejen zjevné, ale i skryté příčiny a zvážit možnosti předcházení těmto událostem v budoucnosti.

Je zásadní, aby evidenci mimořádných událostí vedlo centrálně nejen ředitelství SUZ, ale aby tuto evidenci v rámci svého provozu vedlo každé jednotlivé zařízení. Centrální evidence musí sloužit jednotlivým zařízením, neboť právě zařízení jsou nejbližší zaměstnancům a cizincům a mohou pohotově a cíleně reagovat.

V rámci předcházející systematické návštěvy zařízení bývalá zástupkyně mimo jiné řešila otázku evidence mimořádných událostí na centrální úrovni SUZ. I přes rozsáhlou navazující komunikaci neobdržela od SUZ centrální evidenci mimořádných událostí s odůvodněním, že centrální evidence není oficiálně vedena a úřední záznamy mimořádných událostí jsou dostupné pouze ve spisech zajištěných klientů.

V rámci následné návštěvy si pracovníci Kanceláře vyžádali aktuální znění pokynů vztahujících se k mimořádným událostem. Mimořádné události definuje pokyn ŘSUZ č. 13/2021 ze dne 21. května 2020 a přílohy tohoto pokynu.²⁶ **Mezi kategorie mimořádných událostí se řadí:**

- násilné a nátlakové jednání klientů,
- porušování zákonů a ubytovacího/vnitřního řádu,
- situace týkající se zdravotního stavu klienta,

---

25 Nahlížení do evidence nežádoucích událostí je běžnou součástí systematických návštěv v detenčních zařízeních.

26 Článek 1 písm. a) pokynu ředitele ŘSUZ č. 13/2021 – Stanovení postupu při hlášení mimořádných událostí v azylových zařízeních, zařízeních pro zajištění cizinců a ostatních pracovišť Správy uprchlických zařízení MV č. 18/2022 a č. 25/2022, stav k 22. září 2022.

- **zaměstnanci SUZ MV a osoby vykonávající činnost v zařízeních SUZ MV,**
- **působení přírodních vlivů a provoz zařízení a**
- **ostatní události určené k evidenci.**

Tyto mimořádné události podléhají kvantitativnímu vyhodnocení skupinou transferů a statistiky odboru práce s klienty, a to dvakrát ročně.

Zaměstnanci Kanceláře si proto přímo v zařízení vyžádali evidenci mimořádných událostí. Vedoucí zaměstnanci je ale informovali o tom, že samotné zařízení nevede evidenci mimořádných událostí. Jednotlivé digitální záznamy mimořádných událostí zasílá zaměstnanec non-stopu na centrálu do Prahy. Vedoucí zaměstnanci také potvrdili, že zařízení s centrální evidencí mimořádných událostí a jejich vyhodnocením nijak dále nepracuje.

Následně jsem si vyžádal kvantitativní vyhodnocení mimořádných událostí za rok 2022 v ZZC Balková. Ředitelství SUZ mi kvantitativní vyhodnocení zaslalo, za což děkuji. Za rok 2022 eviduje SUZ tyto mimořádné události:

1. Násilné a nátlakové jednání klientů – 111 událostí.
2. Porušování zákonů a ubytovacího/vnitřního řádu – 21 událostí.
3. Situace týkající se zdravotního stavu klientů – 50 událostí.
4. Zaměstnanci SUZ a osoby vykonávající činnost v zařízeních SUZ MV – 1 událost.
5. Působení přírodních vlivů a provoz zařízení – 10 událostí.
6. Ostatní události určené k evidenci – 10 událostí.

Vítám, že vnitřní pokyn ŘSUZ č. 13/2021 již přesně definuje mimořádné události, jejich kvalifikaci, evidenci a vyhodnocení. Kvantitativní vyhodnocení na úrovni ředitelství SUZ je jistě cenným nástrojem prevence špatného zacházení. Oceňuji, že k tomuto nástroji SUZ přistoupilo.

Je však nezbytné prosazovat i kvalitativní práci s evidencí mimořádných událostí na úrovni jednotlivých zařízení. Tím mám na mysli, že i jednotlivá zařízení musejí rychle a efektivně reagovat na trendy vyplývající z evidence mimořádných událostí, zkoumat jejich příčiny v zařízení a nastavit rámec jejich předcházení. **Apeluji na ředitelství SUZ, aby při vyhodnocování evidence mimořádných událostí úzce spolupracovalo s vedením zařízení a dbalo na to, aby kvantitativní vyhodnocení mimořádných událostí bylo pouze jedním z prostředků, jak s evidencí efektivně pracovat.**

9. Vstupní zdravotní prohlídka

Přístup k lékaři je jednou ze základních pojistek proti riziku špatného zacházení v detenci. Proto by dle Výboru CPT měly být všechny osoby v detenci neprodleně prohlédnuty lékařem nebo plně kvalifikovanou sestrou.²⁷ **Bezprostřední prohlídka pomáhá odhalit známky špatného zacházení, umožňuje zdravotníkům včasné zaznamenat zranění, detekovat riziko sebepoškozování či zachytit přenosné choroby.**

V době první návštěvy byl účinný pokyn ředitele odboru zdravotnického zabezpečení Ministerstva vnitra č. 7/2016, který pro vstupní zdravotní prohlídky stanovil lhůtu 72 hodin. Tuto lhůtu bývalá zástupkyně kritizovala. Vstupní zdravotní prohlídky by měl personál ZZMV provádět neprodleně. Během první návštěvy bylo však naopak zjištěno, že v zařízení docházelo k dalšímu zpoždění vstupních lékařských prohlídek nad 72 hodin od přijetí. K takovému zpoždění došlo i u cizince s detekovanými abstinenčními příznaky.

V době pandemie covid-19 byla tato lhůta prodloužena na 5 dnů pokynem ředitele odboru ZZMV č. 4/2021. **V době následné návštěvy byl účinný pokyn ředitele odboru ZZMV č. 7/2022, který stanoví provedení vstupní lékařské prohlídky do 7 kalendářních dnů od přijetí osoby do zařízení.**

Během následné návštěvy uvedl personál ZZMV, že vstupní zdravotní prohlídka běžně začíná ihned po příchodu cizince do zařízení. Zdravotní sestry slouží v zařízení denně, včetně víkendů, lékaři jsou v zařízení každý pracovní den. Zdravotní sestra zahájí vstupní lékařské vyšetření bezprostředně po příchodu cizince. Prohlédne cizince a vyplní vstupní zdravotní dotazník a informovaný souhlas s rozsahem zdravotní prohlídky a s rozsahem poskytované zdravotní péče. Následně cizince prohlédne lékař v nejbližším možném termínu (tedy nejpozději nejbližší pracovní den).

Musím ocenit aktivní práci vedoucí ZZMV odboru ZZC Balková, jež zařídila širokou paletu jazykových mutací zdravotních formulářů, informovaných souhlasů i negativních reversů. Zároveň oceňuji, že v zařízení pracují lékaři s velkou jazykovou vybaveností, což jim umožňuje provádět maximum prohlídek bez využití tlumočnicka.

Zdravotnický personál tak většinu zdravotních prohlídek provede okamžitě po příchodu cizince do zařízení, následně pouze čeká na vyhodnocení odebraných vzorků. Dle slov zdravotníků je vstupní zdravotní prohlídka hotova, včetně vyhodnocení těchto vzorků, průměrně do 2 až 3 dnů od příchodu cizince do zařízení. Do té doby je cizinec umístěn na předubytování. Pokud cizinec vykazuje abstinenční příznaky, zdravotní sestra volá ihned lékaře a lékař telefonicky určí další postup.

Tyto informace byly následně potvrzeny i nahlédnutím do zdravotnické dokumentace vybraných cizinců. Klient A byl přijat do zařízení 18. září 2022, sestra provedla prohlídku v 1:16 hodin a lékař provedl vstupní prohlídku tentýž den ráno v 8:30 hodin. U klienta B provedla zdravotní sestra vstupní vyšetření okamžitě po příjmu dne 21. září 2022

---

²⁷ Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Záruky pro neregulární migranty zbavené osobní svobody. Výňatek z 19. všeobecné zprávy CPT. CPT/Inf(2009)27-part [online], 2009. [cit 2023-11-2], bod 82. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cce37>.

v 2:32 hodin a lékař vyšetřil cizince tentýž den v 14:35 hodin. Klient C byl umístěn do ZZC Balková dne 18. září 2022. Zdravotní sestra provedla vstupní prohlídku ten den v 15:01 hodin a lékař prohlédl klienta následující den 19. září 2022 v 8:58 hodin. Klient D byl přijat do zařízení dne 10. září 2022. Sestra provedla vstupní prohlídku dne 10. září 2022 v 20:27 hodin, lékařské vyšetření bylo provedeno nejbližší pracovní den 12. září 2022 v 10:25 hodin.

Z hlediska dodržování lhůt zdravotníci konají nad rámec povinností daných vnitřním pokynem ZZMV, a přispívají tak k včasnosti vstupní lékařské prohlídky ve shodě s mezinárodními standardy. Tento přístup je třeba vyzdvihnout jako dobrou praxi. Zajištění bezodkladné vstupní zdravotní prohlídky by však měl být standard ve všech zařízeních a měl by být zajištěn mimo jiné i vnitřními předpisy ZZMV. Nelze akceptovat praxi, kdy ZZMV dlouhodobě prodlužuje lhůtu pro provedení vstupní lékařské prohlídky, čímž snižuje standard ochrany práv cizinců.

Apeluji proto na ZZMV, aby upravilo vnitřní pokyny a zavedlo provádění zdravotních prohlídek cizinců **bezodkladně** po přijetí do zařízení.

Opatření pro ZZMV:

- 5) Nastavit vnitřní předpisy tak, aby byla vstupní zdravotní prohlídka prováděna bezodkladně po přijetí cizince do zařízení (do 3 měsíců).**

10. Zaznamenávání zranění

Obdobně jako včasnost lékařské prohlídky může i komplexnost a přesnost zaznamenávání zranění významně přispívat k prevenci špatného zacházení. Výbor proti mučení (CAT) v roce 2018 důrazně vytkl České republice, že stávající systém zaznamenávání lékařských zjištění neposkytuje smysluplné informace pro účely vyšetřování údajných případů mučení a špatného zacházení.²⁸ Povrchní zaznamenávání zranění vyčetl České republice také Výbor CPT ve zprávě z návštěvy v roce 2014.²⁹

Zaznamenávání zranění nesmí být formulářové. Záznam vypracovaný lékařem po důkladném lékařském vyšetření osoby zadržené policií by měl obsahovat:

- **prohlášení učiněná dotyčnou osobou, jež se týkají lékařského vyšetření (včetně jejího popisu vlastního zdravotního stavu a jakéhokoli obvinění ze špatného zacházení);**
- **úplný popis objektivních lékařských nálezů, založených na důkladném vyšetření, a stanovisko lékaře;**

---

28 Organizace spojených národů. Výbor proti mučení (CAT). *Závěrečná doporučení k šesté periodické zprávě České republiky*. CAT/C/CZE/CO/6 [online], 2018. [cit 2023-11-2], bod 13 písm. d). Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/G1817117_Cze.docx.

29 Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 2. až 11. října 2018*. CPT/Inf(2019)23 [online], 2019. [cit. 2023-11-2], bod 60. Dostupné z: <https://rm.coe.int/168095aeb2>.

- **lékařská pozorování ve světle předchozích dvou požadavků naznačující shodu, nebo naopak neshodu mezi vznesenými tvrzeními a objektivními lékařskými nálezy.³⁰**

Nejde o psaní „úvahy“, ale o odborné posouzení proškoleným zdravotníkem, jež může pro osoby v detenci představovat důkazní materiál pro tzv. hájitelné tvrzení o špatném zacházení.³¹ Je-li popis zranění pouze formulářový, neúplný, ledabylý nebo chybí-li vyjádření dotyčných cizinců o původu zranění, lékařská zpráva neplní svou funkci pojistky proti špatnému zacházení.

Pro obsah detailnějšího popisu lze analogicky odkázat na tzv. Istanbulský protokol,³² který například v případě popisu zranění kůže uvádí, že by záznam měl obsahovat umístění, symetrii, tvar, velikost, barvu, popis povrchu kůže a další.³³

Nadto Výbor CPT doporučuje, aby v rámci lékařského vyšetření, týkajícího se traumatických zranění, byly pořízeny také fotografie daného zranění. Tyto fotografie mají být následně uloženy jako součást zdravotnické dokumentace.³⁴

Zranění by tedy obecně měla být na formuláři popsána vyčerpávajícím způsobem, doplněna o fotografie vyhotovené při prohlídce zdravotnickým personálem. Oba podklady by měly sloužit pro lepší představu o zranění i pro případ, že by záznam zranění měl sloužit jako důkazní prostředek v trestněprávním řízení.

Formulářové zaznamenávání zranění vytkla zařízení již bývalá zástupkyně v první zprávě ze systematické návštěvy zařízení. Vyzvala ZZMV, aby zdravotníci pořizovali fotodokumentaci zranění zajištěných cizinců a ukládali tyto fotografie do zdravotnické dokumentace.

Při následné návštěvě zařízení zjistili pracovníci Kanceláře, že zdravotníci popisují zranění včetně uvedení důvodu zranění ze strany zajištěného cizince.

U klienta A zdravotní sestra zapsala zranění takto „*jizvy: levé předloktí, cca 2 cm (pes)*“. U klienta B popsala zdravotní sestra zranění jako „*jizvy: pouze po laparoskopii*“. U klienta C bylo zranění popsáno jako „*Jizvy: ANO – po autonehodě – P + L str. zad od pravé k levé lopatce, levé rameno – cca 7 cm, levá paže – cca 6 cm, levé předloktí – cca 15 cm x 5 cm, levé koleno – cca 7 cm*“. U klienta D zdravotní sestra zaznamenala dne 28. září 2022 zranění

30 Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení*. CPT/Inf(2013)29 [online], 2013. [cit. 2022-10-8], bod 60. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806ccc36>.

31 Lékařské zprávy mají při dokládání hájitelného tvrzení podstatnou důkazní váhu. Nález Ústavního soudu ze dne 17. října 2017, sp. zn. II. ÚS 1398/17, odst. 25, a zde citovaná judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Dostupný z: <https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-1398-17>.

32 Plným názvem Zásady pro účinné vyšetřování a dokumentaci mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Tento dokument byl v roce 1999 předložen Vysokému komisaři OSN pro lidská práva a přijat jako oficiální, byť právně nezávazný dokument OSN, na jehož vytvoření se však podílelo více než 75 odborníků na právo, zdraví a lidská práva, dále také přes 40 různých organizací. Dokument je v anglickém jazyce dostupný z: <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/training8Rev1en.pdf>.

33 Istanbulský protokol, op. cit., bod 176.

34 Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení*, op. cit., bod 77.

„Odřenina na pravém koleni a kotníku – udává, že se mu to stalo při fotbale. Odřeniny povrchové, čisté, nekrvácí“.

Lze říci, že zápis zranění je obsáhlejší než při první systematické návštěvě zařízení nebo v porovnání se zápisy zranění z jiných zařízení pro zajištění cizinců. Přesto musím trvat na tom, že by zápisy měly obsahovat i posouzení, zda uvedené odůvodnění zranění odpovídá objektivnímu lékařskému nálezu.

Zdravotníci stále nepořizují fotografie zranění, což potvrdil jak zdravotnický personál ZZMV, tak zajištění cizinci. Někteří cizinci na předubytování přitom měli ošetřena rozsáhlá zranění zvláště na nohou. Pořizování fotodokumentace zranění by tak významně ulehčilo práci personálu, jelikož by objektivně dokreslovalo popis zranění.

Opatření pro ZZMV:

- 6) Zapisovat lékařská zjištění vyčerpávajícím způsobem; předmětné záznamy musejí obsahovat hodnocení lékaře, zda mohla případná zranění vzniknout způsobem popsaným dotčenou osobou (průběžně).
- 7) Pořizovat fotodokumentaci zranění zajištěných cizinců a ukládat ji do příslušné zdravotnické dokumentace (průběžně).

11. Poutání k vhodnému předmětu

Podle ustanovení § 25 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, je policista oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozujíc majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu. Ke všem těmto jednáním nebo reálným pokusům o ně musí skutečně dojít, **nelze osobu připoutat pouze kvůli obavě, byť odůvodněné, z takového jednání.**³⁵

Výbor CPT dlouhodobě kritizuje praxi poutání na policejních celách: „V případě, že se osoba v zajištění chová agresivně, může být používání pout ospravedlněno. Dotyčná osoba by však neměla být připoutána k pevným předmětům, ale namísto toho by měla být držena pod přísným dozorem v bezpečném prostředí a v případě potřeby by měla být vyhledána lékařská pomoc.“³⁶

Také ESLP v rozsudku *Kummer proti České republice* potvrdil, že **poutání v policejní cele, tedy v bezpečném prostředí, lze odůvodnit pouze za výjimečných okolností.**³⁷

35 VANGELI, Benedikt. § 25 [Připoutání]. In: VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 102–103.

36 Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 1. až 10. dubna 2014*. CPT/Inf(2015)18 [online], 2015. [cit. 2023-31-1], bod 21. Dostupné z: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168069568d>

37 Rozsudek ESLP ve věci *Kummer proti České republice* ze dne 25. července 2013, č. 32133/11, bod 67.

Ochránce dlouhodobě upozorňuje zařízení, že definici bezpečného prostředí splňuje i ubytovací místnost přísného režimu. Je proto nezbytné, aby zde docházelo k poutání k pevnému předmětu pouze za výjimečných a odůvodněných okolností. Proto v první zprávě bývalá zástupkyně požadovala, aby policisté nepřistupovali k připoutávání osob k pevným předmětům při pobytu v části s přísným režimem, pokud nedochází k závažnému ohrožení života či zdraví a pokud lze osobu zajistit jinými prostředky.

V návaznosti na následnou návštěvu jsem si vyžádal záznamy poutání k pevnému předmětu v části v přísném režimu za rok 2022. Ve sledovaném období došlo ke čtyřem³⁸ případům poutání k pevnému předmětu. V případě klienta E došlo dne 27. ledna 2022 k poutání k pevnému předmětu od 21:36 do 23:20 hodin z důvodu, že klient „*neustále bouchá do zařízení cely, křičí*“. Pochybuji, že tyto okolnosti jsou natolik závažné, aby ospravedlnily téměř dvouhodinové poutání cizince na ubytovací místnosti přísného režimu. Bouchání do mříží jistě není závažnou a výjimečnou okolností, navíc přímo neohrožuje ani cizincův život.

Musím trvat na tom, aby byli cizinci v části s přísným režimem poutání k vhodnému předmětu pouze ve výjimečných a závažných situacích. Opět žádám, aby v budoucnosti policie nepřistupovala k připoutávání osob k pevným předmětům při pobytu v části s přísným režimem, pokud nedochází k závažnému ohrožení života či zdraví a pokud lze osobu zajistit jinými prostředky.

Opatření pro ŘSCP:

- 8) Nepřipoutávat osobu umístěnou v přísném režimu k pevnému předmětu, s výjimkou výjimečných situací, kdy bude ohrožen život či zdraví této či jiných osob, a není možné ochrany života a zdraví dosáhnout jinými méně omezujícími prostředky (průběžně).**

12. Materiální podmínky společných prostor

Zařízení pro zajištění cizinců nejsou svou povahou vězením, ale pouze administrativní detencí, a je třeba se proto vyvarovat vězeňských prvků v maximální možné míře.³⁹

V zařízení byly i v době následné návštěvy stále na mnoha místech nainstalovány vězeňské prvky. Míříže nadále oddělují jak režimové a neregimové prostory, tak jednotlivé úseky mírného režimu. Od poslední návštěvy nedošlo při odstraňování vězeňských prvků k výraznému posunu.

Samotní cizinci tyto materiální podmínky vnímají velmi citlivě a mnohokrát během následné návštěvy uváděli, že se cítí jako ve vězení. Je nutné si uvědomit, že tento pocit uvěznění přispívá k frustraci klientů a všeobecně zhoršuje atmosféru v zařízení. Odstranění

---

38 Na mou výzvu ŘSCP uvedlo, že za rok 2022 došlo ke čtyřem případům poutání k pevnému předmětu. Zástupce však nyní šetří pátý případ poutání k pevnému předmětu na přísném režimu v zařízení v roce 2022, které ŘSCP ve výčtu neuvádlo. Jelikož se jedná o stále otevřený případ, nebudu se mu zde podrobněji věnovat.

39 Informační přehled (factsheet): Imigrační detence, op. cit., s. 4.

vězeňských prvků tak není pouze formálním požadavkem, ale krokem, který může významně přispět k lepší atmosféře v zařízení, a to jak pro zajištěné cizince, tak pro personál.

Vedoucí zařízení potvrdil, že se snaží inspirovat v zahraničí a hledá cesty, jak některé mříže v budoucnu nahradit. Oceňuji vůli zařízení hledat tyto alternativy a plně ho podporuji, aby v blízké budoucnosti investovalo do vhodné alternativy k mřížím.

Během následné návštěvy bylo navíc zjištěno, že velká část společných prostor v mírném režimu je ve značně zuboženém stavu. Zaměstnanci Kanceláře si všimli zvláště rozšíření plísně v chodbě u jídelny a na toaletách. Ve sprchách se odlupovala část omítky a zeď působila jako napadená plísní. Obdobná situace byla také ve společenských místnostech. Přestože v mírném režimu bylo uklizeno, celkový stav vnitřních prostor působil špinavě a neutěšeně.

Obr. 9: Společenská místnost

Obr. 10: Plíseň na toaletách

Opatření pro SUZ:

- 9) Odstranit mříže ve vnitřních prostorech mírného režimu (do 1 roku).**
- 10) Zajistit čisté a důstojné materiální podmínky ve společenských prostorech (do 3 měsíců).**

13. Telefonování

Zákon neumožňuje cizincům mít v zajištění při sobě mobilní telefony,⁴⁰ přestože Výbor CPT to naopak doporučuje.⁴¹

Na chodbách ubytovacích sektorů jsou nainstalovány telefonní automaty, které mohou cizinci využít. Tyto automaty jsou na každém sektoru umístěny na společné chodbě, kde je taktéž stanoviště zaměstnanců SBS. Každý cizinec dostává telefonní kartu nabitou na 200 Kč a z vlastních financí si může přikoupit navýšení kreditu.

V době první návštěvy zařízení mohli cizinci telefonovat pouze na chodbách sektorů, telefonáty tedy nebyly soukromé. Proto bývalá zástupkyně požadovala, aby se zařízení pokusilo umístit alespoň jeden telefon do klidné místnosti či na jiné místo, kde by měli klienti při telefonování více soukromí. Zařízení za tím účelem přislíbilo montáž neprůhledných dřevěných zástěn ze strany telefonních automatů.

Při následné návštěvě bylo zjištěno, že v zařízení nejsou instalovány žádné neprůhledné přepážky, které by oddělovaly prostor. Klienti tak stále nemají zajištěný prostor, kde by mohli telefonovat v soukromí.

Obr. 11: Telefonní automaty na mírném režimu

Opatření pro SUZ:

11) Zajistit klientům dostatečné soukromí při telefonování (do 3 měsíců).

---

40 Ustanovení § 136 odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

41 Informační přehled (factsheet): Imigrační detence, op. cit., s. 3.

14. Stravování

Zákon stanoví, že zařízení třikrát denně zajišťuje klientům stravu odpovídající zásadám správné výživy a zdravotnímu stavu cizince. Při výběru stravy má zařízení dle možností přihlížet k požadavkům kulturních a náboženských tradic zajištěného cizince.⁴² Výbor CPT také doporučuje, aby zajištění cizinci měli možnost vařit si vlastní stravu.⁴³ Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva poukazuje na to, že by zajištění cizinci měli mít zajištěn dostatek vody a více jídla, než kolik je nutričně požadované minimum.⁴⁴

Ochránce dlouhodobě zastává názor, že by bylo prospěšné, aby si klienti mohli připravovat vlastní stravu, a to buď průběžně, nebo v rámci volnočasové aktivity.⁴⁵

Zařízení poskytuje cizincům stravu 3x denně. Strava je odebírána od externího dodavatele a následně ohřívána a vydávána v zařízení. V jídelně se cizinci střídají po sektorech a na jídlo mají vždy 30 minut.

Klienti si běžně mohou vybrat z klasické (A) a vegetariánské (B) stravy a stravy bez vepřového a hovězího masa (C). Jejich volba je barevně zaznačena na identifikační kartě, kterou se prokazují při odběru stravy. V případě, že má klient zdravotní omezení nebo mu lékař předepsal dietu, je strava upravena odpovídajícím způsobem. Mimo jídelnu si mohou cizinci odnést pečivo. Další potraviny si mohou uložit do lednice, která je na každém sektoru.

V době následné návštěvy zařízení dokončovalo novou jídelnu, takže bude mít nově možnost připravovat jídlo přímo v areálu, a nikoliv ho pouze ohřívát. **Nová jídelna může být pro zařízení novým impulzem pro zvážení, zda nezařadit možnost přípravy vlastní stravy do katalogu volnočasových aktivit.**

Kvalita a pestrost jídla je významný faktor, který ovlivňuje spokojenost klientů v zařízení. Klienti si v době návštěvy velmi často stěžovali na opakující se jídla. Tuto frustraci pak dávali najevo mimo jiné vyhazováním pečiva z oken pokojů do prostoru přísného režimu. **Klienti si také stěžovali na nedostatek čerstvého ovoce a zeleniny, což se mělo negativně podepisovat na jejich zdravotním stavu.**

Zařízení skutečně v době návštěvy neumožňovalo klientům nakoupit ovoce a zeleninu v rámci týdenních nákupů. Personál tuto změnu odůvodnil vysokým počtem klientů v zařízení, což mělo významně ztížit zajišťování a převážení čerstvého ovoce a zeleniny

---

42 Ustanovení § 143 zákona o pobytu cizinců.

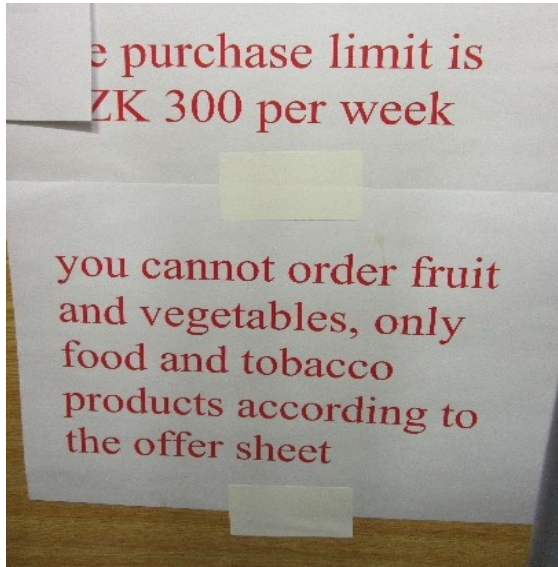
43 Např. Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Zpráva pro dánskou vládu o návštěvě Dánska, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání ve dne 3. až 12. dubna 2019.* CPT/Inf (2019) 35 [online], 2019. [cit. 2023-11-3], odst. 118. Dostupné z: <https://rm.coe.int/1680996859>. Nebo Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Zpráva pro bulharskou vládu o návštěvě Bulharska, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání ve dne 10. až 17. prosince 2018.* CPT/Inf (2019) 24 [online], 2019. [cit. 2023-11-3], odst. 23. Dostupné z: <https://rm.coe.int/1680966286>.

44 In Search of Dignity: Report on the human rights of migrants at Europe's borders, op. cit., s. 27.

45 Např. zpráva veřejného ochránce práv z návštěvy Zařízení pro zajištění cizinců Balková ze dne 15. července 2020, sp. zn. 81/2019/NZ.

z obchodu. Zařízení tak redukovalo nabídku nákupů pouze na nejoblíbenější položky, což byly ve většině případů drobné pochutiny a sladkosti.

Obr. 12: Omezení nákupů ovoce a zeleniny

Obr. 13: Nabídkový list pro nákup

Zároveň zařízení nijak nenahradilo toto omezení čerstvého ovoce a zeleniny v jídelničce klientů. V týdnu následné návštěvy se zelenina jako příloha objevila v jídelním lístku pouze dvakrát, a to ve středu 19. října 2022 k večeři pro cizince se stravou skupiny A a C (smažené rybí filé se sýrem, brambor, okurka) a ve čtvrtek 20. října 2022 k večeři (kuřecí přírodní řízek, bramborová kaše, okurka). Navíc je pravděpodobné, že se nejednalo o čerstvou (syrovou) zeleninu.

JÍDELNÍ LÍSTEK		od 17.10.2022	do 23.10.2022
PONDĚLÍ	snídaně	pečivo, máslo, mléčná rýže	
	oběd	polévka	Drábežský vývar s nudlemi (1,3,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)
ÚTERÝ	snídaně	pečivo, máslo, plátkový sýr	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)
STŘEDA	snídaně	pečivo, máslo, džem, jogurt	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)
ČTVRTEK	snídaně	pečivo, máslo, džem, jogurt	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí přírodní řízek, bramborová kaše, okurka	(1,3,7,9)
PÁTEK	snídaně	pečivo, máslo, med, bílý jogurt	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)
SOBOTA	snídaně	pečivo, máslo, sladké pečivo	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)
NEHEDE	snídaně	pečivo, máslo, tučňák	
	oběd	polévka	Polévka s kuličkami (1,3,7,9)
	večeře	kuřecí řízek, brambor, tatarka	(1,3,7,9,10)

Obr. 14: Jídelní lístek 17. až 23. října 2022

Takový podíl čerstvého ovoce a zeleniny ve stravě je nedostačující. Pokud zařízení musí z logistických důvodů omezit nákup ovoce a zeleniny, je nezbytné hledat cesty, jak toto omezení kompenzovat klientům.

Opatření pro SUZ:

12) Zajistit klientům přístup k čerstvému ovoci a zelenině (bezodkladně).

Nově identifikovaná rizika špatného zacházení

---

15. Přístup k právní pomoci

Dle ustálené judikatury Ústavního soudu jsou osoby v zařízení pro zajištění cizinců ve zvláštním postavení.⁴⁶ Jejich reálné možnosti zvolit si právního zástupce, poradit se s ním, a zajistit si tak efektivně právní pomoc, jsou ve srovnání s osobami na svobodě podstatným způsobem omezeny. Cizinci v detenci, kteří navíc neovládají český jazyk, jsou zranitelné osoby, u nichž právo na právní pomoc získává zvláštní a ještě podstatnější význam.⁴⁷ Přístup k právní pomoci, tím spíše u osoby zbavené osobní svobody a znevýhodněné neznalostí českého jazyka, musí být skutečný, a nikoli pouze formální.⁴⁸

Pokud cizinec v době řízení o správním vyhoštění nebo během sedmidenní lhůty k podání žádosti o mezinárodní ochranu nemá přístup ke kvalifikované právní pomoci, nemůže tento nástroj fungovat jako účinný prostředek nápravy proti reálnému nebezpečí porušení článku 2 či 3 Úmluvy.⁴⁹

V době následné návštěvy zajišťovala právní poradenství v zařízení Advokátní kancelář Volopich, Tomšíček & spol., s. r. o., která poskytovala bezplatnou právní pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu, a Organizace pro pomoc uprchlíkům („OPU“), která se starala o právní pomoc pro zbývající klienty. Právní služby poskytovaly 1x týdně ve vyčleněné místnosti. V zařízení fungoval systém rezervace, kdy se klienti museli dopředu hlásit sociálním pracovníkům, pokud chtěli služeb právníka využít.

Cizinci obecně věděli, že do zařízení dochází právník. Většina cizinců přesto nevěděla, proč jsou v zařízení umístěni nebo proč jejich umístění trvá dlouho. Část cizinců měla pouze částečné povědomí o své právní situaci a domnívali se, že délku zajištění určují zaměstnanci zařízení s ohledem na chování cizince.

Klienti na běžném režimu uváděli několik situací, kdy nestihli podat žádost o mezinárodní ochranu nebo svou situaci probrat s právníkem. Konkrétně jeden cizinec uvedl, že z důvodu umístění na předubytování mu marně uplynula sedmidenní lhůta pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Svůj případ mohl konzultovat s právníčkou OPU až po umístění na běžný režim, což už bylo pozdě.

---

46 Nález Ústavního soudu ze dne 29. listopadu 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16, odst. 54. Dostupný z: <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>.

47 Nález sp. zn. IV. ÚS 2443/14, ze dne 18. března 2015, a zde citovaná judikatura ESLP k článku 6 Úmluvy. Dostupný z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=87917&pos=1&cnt=1&typ=result>.

48 Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2016, sp. zn. I. ÚS 469/16, odst. 17. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=92098&pos=1&cnt=1&typ=result>.

49 Nález Ústavního soudu ze dne 29. listopadu 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16, op. cit., odst. 65.

Cizinci umístění na předubytování uváděli, že nemají přístup k právníkovi. To potvrdili také zaměstnanci SUZ, podle nichž na předubytování právník nedochází. Pokud má ale klient soukromého právníka, není problém, aby ho navštívil na mírném režimu či na předubytování. Většina zajištěných cizinců si však soukromého právníka nemůže dovolit.

Pobyt na předubytování může trvat až 7 dnů,⁵⁰ přičemž těchto 7 dnů po umístění do zařízení je pro cizince po právní stránce zásadní.⁵¹ Je proto nezbytné, aby rovněž cizinci na předubytování měli přístup ke kvalifikované právní pomoci, a to i ti z nich, kteří si vlastního advokáta nemohou dovolit.

Opatření pro SUZ:

13) Zajistit klientům na předubytování efektivní přístup k právní pomoci (bezodkladně).

16. Individuální přístup k vyhošťovaným cizincům

Ustanovení § 147 odst. 3 zákona o pobytu cizinců ukládá policii povinnost informovat cizince o datu, čase a důvodu jeho propuštění ze zařízení nejpozději 24 hodin před propuštěním ze zařízení. Pokud však existují důvodné obavy, že cizinec bude mařit nebo ztěžovat vycestování z území, policie tyto informace cizinci sdělit nemusí.

Klient F se v zařízení několikrát pokusil o sebepoškozování, protože nesouhlasil s vyhoštěním do Egypta. Poté několikrát veřejně deklaroval sebevražedné úmysly v případě, že dojde k vyhoštění nebo nebude propuštěn ze zařízení. Tento svůj záměr řešil také s psychologkou, která dochází do zařízení.

K jeho vyhoštění mělo dojít dne 19. října 2022, tedy druhý den následné návštěvy. I přesto, že zařízení mělo závažné indicie, že se klient v případě vyhoštění pokusí o sebepoškození, mu datum a čas oznámilo dopředu. Ačkoli SBS na klienta zavedla „extra zvýšený monitoring“, klient se v ranních hodinách dne 19. října 2022 pořezal neznámým předmětem a byl odvezen k ošetření do externího zdravotnického zařízení.

Policisté v zařízení mají ve spolupráci se sociálními pracovníky možnost nastavit proces vyhoštění cizince tak, aby cizinec dopředu neznal přesný čas a den vyhoštění, je-li to nezbytné. V tomto případě policisté nenastavili vhodný individuální přístup v procesu přípravy klienta na vyhoštění, byť k tomu měli zákonné oprávnění a existovaly důvodné obavy, že se klient pokusí o sebepoškození.

Opatření pro ŘSCP:

14) Pokud existují důvodné obavy, že cizinec bude mařit nebo ztěžovat vycestování z území, nesdělovat cizinci datum a čas vyhoštění (průběžně).

---

50 Viz výše kapitolu 8. Vstupní zdravotní prohlídka.

51 Oprávnění cizince podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců zaniká uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty. Viz § 3b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

17. Stížnostní mechanismus

Podle Výboru CPT představují mechanismy pro podávání stížností základní pojistku proti mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s osobami zbavenými svobody ze strany orgánů veřejné moci. Stížnostní mechanismus musí být dostupný, přístupný, důvěrný, účinný a dohledatelný. Důvěrnost mechanismu může být zajištěna například prostřednictvím umístění uzamčených schránek na stížnosti, které budou stěžovatelům na vhodných místech přístupné a které budou smět otevřít jen osoby k tomu speciálně pověřené, aby se zajistila důvěrnost stížností.⁵²

Pokud chtějí klienti v zařízení podat stížnost, mohou ji sdělit osobně přímo sociálním pracovníkům nebo mají k dispozici schránku důvěry. Schránka se sice nachází v mírném režimu, je ale v prostoru za několika katry, kam se klient dostane pouze s pracovníkem SUZ nebo SBS, když jde například do fitness nebo na právní poradenství. Stížnostní schránka se tedy nenachází na místě, které by bylo klientům volně přístupné po celý den, a navíc je poměrně „na očích“. Anonymní vhození stížnosti do schránky je prakticky nemožné.

Opatření pro SUZ:

- 15) **Umístit schránku důvěry na lépe dostupné místo, které je klientům volně přístupné celý den (do 3 měsíců).**

18. Soukromí v návštěvní místnosti

Předpokladem pro návštěvy v zařízení by měly být otevřené návštěvy, kde je cizinci a jeho návštěvě zajištěn určitý stupeň soukromí. Pokud je ve výjimečných případech považováno za nezbytné uvalit na určitého cizince nějaké omezení, mělo by se tak stát na základě individuálního vyhodnocení rizika.⁵³

Cizinci mohou v zařízení přijímat návštěvy 4x týdně po dobu 1 hodiny. Návštěvy probíhají v návštěvní místnosti. Před návštěvní místností sedí zaměstnanec SBS, který je na doslech, ale umožňuje klientům mít určité soukromí při návštěvě.

Během následné návštěvy zařízení byli zaměstnanci Kanceláře přítomni několika situacím, kdy pracovník SBS neodůvodněně narušil soukromí klientů. V prvním případě pracovník bez důvodu několik minut přímo sledoval průběh návštěvy klienta, kdy ho navštívila žena s dítětem a návštěva probíhala zcela bez problémů. V druhém případě pracovník SBS přímo sledoval, když policista klientovi prováděl po návštěvě prohlídku pohmatem přes oblečení. Domnívám se, že ani v jedné této situaci nebyl dohled pracovníka SBS nezbytný. **Doporučuji tedy poučit zaměstnance SBS, aby respektovali soukromí klienta v průběhu návštěv a při následné prohlídce.**

---

52 Rada Evropy. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) Mechanismy pro podávání stížností. CPT/Inf(2018)4-part [online], 2018. [cit 2023-21-2], bod 84. Dostupné z: <https://rm.coe.int/1680a8aeaa>.

53 Informační přehled (factsheet): Imigrační detence, op. cit., s. 5.

Přehled opatření k nápravě pro SUZ

Bezodkladně	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit čistý vycházkový prostor v části s přísným režimem (opatření č. 3). • Zajistit klientům přístup k čerstvému ovoci a zelenině (opatření č. 12). • Zajistit klientům na předubytování efektivní přístup k právní pomoci (opatření č. 13).
Do 3 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit čisté a důstojné materiální podmínky ve společenských prostorech (opatření č. 10). • Zajistit klientům dostatečné soukromí při telefonování (opatření č. 11). • Umístit schránku důvěry na lépe dostupné místo, které je klientům volně přístupné celý den (opatření č. 15).
Do 6 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> • Uvést ubytovací místnosti v části s přísným režimem do souladu s požadavky ustanovení § 133 odst. 2 zákona o pobytu cizinců (opatření č. 1). • Nahradit turecké záchody běžnou toaletou (opatření č. 2). • Umožnit zajištěným cizincům přístup k telefonování přes internet a rozšířit přístup na internet o další komunikační platformy (opatření č. 4).
Do 1 roku	<ul style="list-style-type: none"> • Odstranit mříže ve vnitřních prostorech mírného režimu (opatření č. 9).

Přehled opatření k nápravě pro ZZMV

Do 3 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> Nastavit vnitřní předpisy tak, aby byla vstupní zdravotní prohlídka prováděna bezodkladně po přijetí cizince do zařízení (opatření č. 5).
Průběžně	<ul style="list-style-type: none"> Zapisovat lékařská zjištění vyčerpávajícím způsobem; předmětné záznamy musejí obsahovat hodnocení lékaře, zda mohla případná zranění vzniknout způsobem popsáním dotčenou osobou (opatření č. 6). Pořizovat fotodokumentaci zranění zajištěných cizinců a ukládat ji do příslušné zdravotnické dokumentace (opatření č. 7).

Přehled opatření k nápravě pro ŘSCP

Průběžně

- Nepřipoutávat osobu umístěnou v přísném režimu k pevnému předmětu, s výjimkou výjimečných situací, kdy bude ohrožen život či zdraví této či jiných osob, a není možné ochrany života a zdraví dosáhnout jinými méně omezujícími prostředky (opatření č. 8).
- Pokud existují důvodné obavy, že cizinec bude mařit nebo ztěžovat vycestování z území, nesdělovat cizinci datum a čas vyhoštění (opatření č. 14).